

Eva Moberg:

Nu är det männens tur

Nånting måste hända på global nivå som får män i allmänhet att börja se på sej själva utifrån.

Från det nästan hopplöst underläge har kvinnorna nu nått så långt att de kan kräva en motsvarande utveckling hos männen. FN har haft ett kvinnodecennium och hållit tre stora konferenser om kvinnornas problem och utveckling. Redan vid den första, 1975, slogs det fast att de nödvändiga förändringarna inte kan komma till stånd utan en förändring av mannens roll. Det är alltså hög tid för en FN-konferens om mansrollen och ett decennium eller två om manssamhället i världen.

En sådan FN-konferens skulle kunna ge tyngd åt insikten om de manliga normernas samband med praktiskt taget alla våra största problem. Varken AIDS-epidemin eller befolkningsexplosionen kan hejdas om inte kvinnorna får råda själva över sina egna kroppar.

Och så kretsloppsekonomi förutsätter i praktiken ett nytt mansideal. FNs generalsekreterare rapporterade 1993 till generalförsamlingen att ingen bärkraftig utveckling kan uppnås utan en förändring i mannens könsroll, liksom i kvinnans.

Den kanske allvarligaste följden av mansrollen gäller barnen och därmed framtiden. Manssamhället undervärderar alltid närhet, omsorg, människokunskap och barnkunskap. Ändå är det på de här områdena som vår enda möjlighet till överlevnad och högre utveckling ligger. Psykologisk analfabetism i en högteknologisk värld är oacceptabel. De nya kunskaper som har vuxit fram om det lilla barnets behov och utveckling alltifrån fostertiden är något som måste bli hela samhallets angelägenhet överallt.

När jag här för enkelthetens skull talar om män eller mannen, så betyder det inte alla män, och inte heller den biologiska mannen. Det betyder: den gängse mansrollen, det förhärskande mansidealet, män som slår vakt om manssamhället.

Jag syftar också bara delvis på förhållanden i Norden. Här har vi trots allt kommit så oerhört mycket längre just på det här området än många andra länder. Vårt problem är snarast att vi riskerar att falla tillbaka genom globaliseringsprocessen.

Redan det lidande kvinnor idag utsätts för skulle vara frågor av högsta politiska dignitet om det gällde män. För att bara nämna ett: könsstympningen, den mest utbredda tortyren i världen. Den gör inte bara förlossning utan även samlag till en skärselförskärning. Naturligtvis påverkas även barnen av detta.

Det åligger männen att få slut på denna »kulturella sedvänja». Ty den ogifta kvinnan är en icke-person i dessa länder. Männen måste förklara: Vi föredrar icke-omskurna kvinnor för äktenskap (något som de själva enbart skulle ha fördelar av). Varför vill männen ha omskurna kvinnor? Är det för att lättare kunna hålla dem nere?

Detta är en av de brådskande frågor som en FN-konferens om manssamhället kanske kunde driva med större hopp om framgång än kvinnokonferenserna, ty vad män säger tas på helt annat allvar.

Män svarar för en överväldigande del av all kriminalitet – våldsbrott, ekonomiska brott, trafikbrott m.m. Vapenhandel, knarkhandel och prostitution är de tre största branscherna inom världshandeln. Genom mediaväldet, som nu inpräglas redan på tvååringar fortplantas en bild av Mannen – ett väsen som slår, dödar och misshandlar. Eftersom så många fäder samtidigt är frånvarande i

ALTJÖDA KVINNUDAGUR

barnets vardag är detta djupt illavarslande för framtiden.

Man kunde fylla många sidor bara med uppräkningsar av alla de negativa kedjereaktioner mansrollen för med sej. Tyvärr skulle många, kanske de flesta, män bara uppfatta det som en nedsvärning av mannen. De blir betydligt mer störda av faktiska beskrivningar av mäns beteende än av det lidande som det medför.

Andra män säger att kvinnorna måste överta ansvaret och rädda världen. De får gärna förklara hur det skal gå till så länge männen inte förändras. Det är mycket svårt för kvinnor att nå verkliga maktpositioner utan att tillägna sej manliga värderingar, samtidigt som de förhållas av båda kvinnor och män om de gör just detta.

En positiv motivation är nödvändig för att orka, annars blir man till slut en kopia av det man bekämpar. Men

en alternativ, positiv samhällsvision är precis vad många män i etablissemanget fruktar mest av allt. Gärna »jämsställdhet», bara det inte leder till någon verklig förändring.

Motivationen avfärdas alltid som grundad på känslor, vilket förutsätter vara djupt komprometterande. Den tysta överenskommelsen är att känslor är kvinnliga – sorg, ömhet, medkänsla, önskan om att vårda och bevara. Ärelystnad däremot, och förakt, aggressivitet, nyfikenhet, att vara besatt av en uppgift, lojalitet mot företaget, organisationen, gruppen – det ses inte som känslor. Känslor är dels av lågt värde jämfört med tankar, dels är de bara av en viss sort, nämligen sådana som kan kopplas till kvinnor.

Tränar man sej att förkväva de så kallade kvinnliga känslorna så förlorar man ett av de viktigaste redskapen för orientering i livet. Då kan man inte längre förstå vad som faktiskt sker. Det är därför kvinnor så ofta talar för döva öron. Som någon sa: »Det är svårt att förklara för den som inte begriper».

Feminismens motståndare, som ofta anser sej företräde förnuft och logik, använder en obesvärad spårväxling i sin argumentation. Än har kvinnorna aldrig varit förtryckta, än har mannen en dominerande läggning av naturen. Det är »okvinnligt» att vara aggressiv, ty det tillhör den manliga naturen. Men att som kvinna påtala mäns aggressivitet är att svärta ner män och idealisera kvinnor.

Feminismen påstås ha gjort de »fult att vara manliga». Men feminismen tror ju inte att manligheten måste vara »ful». Vi uppfattar manlighet i egentlig

mening som något positivt och inte som hänsynslöshet, egoism, underkuvande, prestigefixering och våld mot kvinnor och barn. Manlighet är för oss ett rent erotiskt värde, odefinierbart, men sprittande av liv, värma, ömhet och kraft.

Det är ju inte vi uten antifeministerna som envisas med att betrakta brutalitet och okänslighet som manlighet. Vi talar om en social roll, om faktiska förhållanden i dagens värld som vi anser det möjligt att förändra, och ett mansideal som vi tror är felaktigt och kan avskaffas. Antifeministerna talar om mansrollen som alltigenom orubblig natur, samtidigt som de växelvis försvarar den och förnekar dess avtryck i sinnevärlden.

Att vilja avskaffa manssamhället och skapa ett människosamhälle är inte uttryck för manshat, tvärtom. Det är uttryck för en tro att män i grunden är bättre än manssamhället, att de kan förändras och har förutsättningar för att utvecklas.

Manssamhället har inte utvecklat kärleken mellan könen. Det har tvärtom gjort kärlekan till ett maktspel för kvinnan, ofta hennes enda möjlighet till inflytande, ett strategiskt vapen som i sin tur drabbat både mannen, barnen och henne själv. Så länge män behöver tron på kvinnans underlägsenhet för att känna sej som män, så länge kan ingetdera könets resurser frigöras och utvecklas.

Den pinsamt enkla sanningen är följande: antingen måste män av en outhärlig natur vara betydligt mer stridslistna och erövringslystna än kvinnor. Då blir det ett villkor för alla vår överlevnad att se till att kvinnor kommer i majoritet i beslutningssammanhang. Och dessa sidor hos mannen måste då avledas för levas ut i avskildhet från kvinnor och barn. Eller också är den stenhårda mansrollen huvudsakligen kulturellt betingad, och då måste kvinnorna dela makten för att detta ska bli uppenbart.

Att både hävda mannens stridslystna natur och hans rätt att härska går inte ihop i den snabbt krympande värld av sårbar teknologi och global tävlan som han själv i stort sett har skapat.

Naturligtvis inser många män det här. Jag tror faktiskt att de flesta innerst

inne gör det idag. Men de behåller det för sej själva för att inte verka löjliga. Eller de är rädda för De Stora Grabbarna, de som på ett eller annat sätt, genom en eller annan kanal, på ett eller annat plan, påverkar deras liv. Det är deras värderingar, deras gillanden och ogillanden som ständigt pånytt förs vidare gentom sekler, där revolutionerna ofta bara är ett utbyta av Stora Grabbarna.

Mansidealet bekräftar hela tiden sej självt. Den ena mansgruppens aggressivitet motiverar den andra, och vice versa. Simone Weil har skrivit att vår enda möjlighet att slippa efterföljare till Hitler i framtiden är att skapa ett storhetsbegrepp där Hitler inte ryms. Bättre kan det inte säjas. Men inga män i »ssnade, och nu har vi flera Hitler på lut.

Den mänskliga hannen är tämligen unik i djurvärlden när det gäller skadegörelse inom arten, mot sina likar, sina honor och sin avkomma. Vi tror inte att detta är naturligt. Vi tror tvärtom att mannen liksom kvinnan, är ett djur i flängenskap. Sådana utvecklar ofta självdestruktiva beteenden.

Med hjälp av sin större muskelmassa satte han en gång kvinnan i en bur. Han förstod inte att han därmed stängde in sej själv på samma gång, eftersom män och kvinnor inte kan leva utan varandra. Nu vet han i allmänhet inte ens om att han sitter där. Han tror att det är naturen. En del tror till och med att friheten för mannen är att ytterligare förstärka buren.

Buren har inte alltid funnits, troligen är den mellan 5 och 10.000 år. Män och kvinnor har hjälpts åt att flåta den av anor, fördomar, uppföstran, institutioner, pengar, maktförhållanden, projektioner och myter. En del kvinnor har lyckats göra hål i buren och företa små turer utanför. De rapporterar om världen därute, till många mäns och även kvinnors förskräckelse och oro. Buren förefaller vara vår enda trygghet. Men det är utanför den som vi lär känna våra verkliga möjligheter.

Vi måste få ut männen ur buren. Annars kommer livet därinne att förintas. Men uten männen kan det heller aldrig bli särskilt roligt därteförl. Uppriktigt sagt skulle det bli väldigt trist.

